Śmierć Mojżesza

Oczekiwanie na błogosławioną nagrodę

> „I nie powstał prorok więcej w Izraelu podobny Mojżeszowi, którego by tak znał Pan, twarzą w twarz” — 5 Mojż. 34:10, BG.

Mojżesz wiernie służył Jahwe przez ponad 40 lat. Było to niemal niewykonalne zadanie, aby pokierować narodem w taki sposób, jak to uczynił Mojżesz. Mojżesz jednak wytrwał pomimo narzekań, szemrania i niewiary ludu. Tylko nieliczni mogliby udźwignąć ten ciężar. Nie bez powodu Jahwe wybrał „najskromniejszego” człowieka ze wszystkich ludzi! (4 Mojż. 12:3). Mojżesz jest naprawdę wybitną postacią. Ten szlachetny człowiek spełnił w swoim życiu wiele ról. Wśród nich była rola generała Egiptu (Księga Wyjścia nie zawiera żadnej wzmianki o karierze wojskowej Mojżesza w Egipcie. Józef Flawiusz pisze jednak, że był on generałem w Egipcie – Josephus, *Antiquities of the Jews*, Księga 2, rozdział 10, sekcja 1; tłumaczenie Williama Whistona.) pasterza w Midianie, ojca i męża, a także sędziego i przywódcy narodu. Jego wspaniała osobista więź z Bogiem Jahwe była niespotykana aż do pojawienia się Jezusa.

Istnieje wyraźne prorocze powiązanie z Jezusem podane w 5 Mojż. 18:15. „Proroka takiego jak ja jestem, wzbudzi ci Pan, Bóg twój, spośród ciebie, spośród twoich braci. Jego słuchać będziecie”.

Mojżesz niestety popełnił krytyczny błąd, gdy nie był posłuszny Bożemu kierownictwu w sprawie wody z Meriba, przez co powiedziano mu, że on i Aaron nie wejdą do Ziemi Obiecanej. Księga Powtórzonego Prawa jest zapisem ostatnich słów Mojżesza skierowanych do Izraela, wygłoszonych zaledwie miesiąc przed wejściem narodu pod wodzą Jozuego do Ziemi Obiecanej.

„Oto słowa, które wypowiedział Mojżesz do całego Izraela za Jordanem, na pustyni, w Araba naprzeciw Suf, pomiędzy Paran, Tofel, Laban, Chaserot i Di-Zahab. Z Horebu do Kadesz-Barnea jest jedenaście dni drogi, przez góry Seir. W czterdziestym roku, pierwszego dnia jedenastego miesiąca Mojżesz powiedział synom izraelskim wszystko, co mu Pan dla nich nakazał” – 5 Mojż. 1:1-3.

W sumie Mojżesz wygłosił cztery przemówienia do Izraela, najwyraźniej na kilka dni przed swoją śmiercią. Oto podsumowanie przesłania Mojżesza w Księdze Powtórzonego Prawa.

- Pierwsze przemówienie podsumowuje historię Izraela i zawiera się w rozdziałach od 1:6 do 4:40.
- Drugie przemówienie przypomina Prawo i jest zawarte w rozdziałach od 5 do 26.
- Trzecie przemówienie obejmuje komentarze Mojżesza i starszych, rozdziały 27 i 28.
- Czwarte przemówienie to zatwierdzenie Przymierza, rozdziały 29 i 30.
- W rozdziale 31:1-8 mowa jest o wyznaczeniuJozuego na następcę Mojżesza.
- Rozdział 32 to poetycka Pieśń Mojżesza, „Skała Izraela”.
- Rozdział 33 to błogosławieństwo, jakiego Mojżesz udzielił plemionom.

Możemy sobie wyobrazić wielkie emocje, z jakimi Mojżesz przemawiał do narodu. Jego serce było oddane opiece i doradzaniu Izraelowi w oddawaniu czci Jahwe. Zgromadzeni prawdopodobnie ze łzami w oczach przyjmowali jego słowa zachęty i ostrzeżenia.

Mojżesz najpierw dokonał przeglądu historii wyzwań i błędów Izraela oraz przedstawił, jak cudownie Bóg przeprowadził ich przez różne doświadczenia. Dołączył bardzo przejmującą i szczerą relację ze swojej prośby do Jahwe, aby pozwolił mu wejść do Ziemi Obiecanej.

„Zanosiłem wówczas do Pana błaganie: Panie! Boże mój! Zacząłeś ukazywać swemu słudze swoją wielkość i możną rękę swoją. Któryż Bóg na niebie i na ziemi dokonuje takich dzieł jak twoje, i tak potężnych czynów jak twoje. Pozwól, proszę, niech i ja przejdę i zobaczę tę piękną ziemię, która leży za Jordanem, te piękne góry i Liban. Lecz Pan rozgniewał się na mnie z powodu was, nie wysłuchał mnie i rzekł do mnie: Dosyć! Nie mów już do mnie o tej sprawie” – 5 Mojż. 3:23-26.

Dzielenie się z ludem Izraela tą osobistą i prywatną wymianą zdań musiało wzbudzić w Mojżeszu wiele współczucia. W końcu oni zawodzili wiele razy, lecz Mojżesz zawiódł tylko raz. Surowa odpowiedź Jahwe, brzmiąca „Nie” i „Nie pytaj ponownie”, musiała odbić się szerokim echem wśród ludu. Ten wspaniały człowiek był jednym z nich!

Prawo

Mojżesz przypomniał i podsumował Prawo w **drugiej części** swojego napomnienia skierowanego do Izraela. Poświęcona jest temu większa część Księgi Powtórzonego Prawa. Jeden klejnot zawarty w tym przypomnieniu

Prawa ilustruje rolę pośrednika. 5 Mojż. 5:5: „Ja zaś stałem wówczas pomiędzy Panem a wami, aby wam obwieszczać słowo Pana, gdyż baliście się ognia i nie wstąpiliście na górę”.

Ten komentarz Mojżesza pięknie definiuje rolę i funkcję Pośrednika między Bogiem a człowiekiem. Pośrednik „stoi między” Bogiem a człowiekiem. To umożliwia pewną łączność między Bogiem a tymi, z którymi zawarł On przymierze. Mojżesz wskazywał na rolę, jaką pozaobrazowy Mojżesz, Chrystus i Kościół, będą pełnić wobec Izraela w Królestwie Bożym. Podobnie jak Mojżesz, będą oni pośredniczyć w Nowym Przymierzu między Bogiem a Izraelem.

Początek **trzeciego przemówienia** zauważamy, kiedy do Mojżesza dołączają inni, którzy przemawiają do Izraela. 5 Mojż. 27:1: „Mojżesz wraz ze starszymi Izraela nakazał ludowi”. 5 Mojż. 27:9: „Przemówił tedy Mojżesz i kapłani Lewici do całego Izraela”.

Ponieważ było to „przekazanie pałeczki”, Mojżesz chciał mieć pewność, że lud dostrzega jednomyślność celów wszystkich swoich przywódców. Władza, którą mieli sprawować po Mojżeszu Jozue i Eleazar, została powierzona za zgodą wszystkich starszych i kapłanów.

Ta zgoda na zobowiązania wobec Boga jest jeszcze bardziej podkreślona w tym samym rozdziale. Mojżesz powtórzył szereg praw dotyczących właściwego zachowania i zatrzymał się, gdy wszyscy ludzie powiedzieli: „Amen”, co znaczy: „zgadzam się” (5 Mojż. 27:11-26).

Zapis Księgi Powtórzonego Prawa 28 dalej mówi o tym, jak Mojżesz pouczał lud. Cały ten rozdział dotyczy konsekwencji. Wersety od 1 do 14 opisują wspaniałe błogosławieństwa, jakich Izrael może oczekiwać od Jahwe, **jeśli** będzie posłuszny Jego prawu i będzie wypełniał Jego przykazania. Są to błogosławione konsekwencje płynące z faktu, że naród cieszy się Bożą łaską.

Dla przeciwwagi Mojżesz przedstawia straszne konsekwencje nieposłuszeństwa Bożemu prawu. Wersety od 15 do 68 wymieniają szereg strasznych rzeczy, które spotkają Izrael, gdyby okazał się niewierny. Ich lektura jest przerażająca. Konsekwencje te powinny wzbudzić strach w sercach Izraelitów i służyć jako przerażające ostrzeżenie przed odstępstwem od przykazań Jahwe.

Niestety, te mrożące krew w żyłach wersety okazały się prorocze. Kiedy czytamy je dzisiaj, możemy zidentyfikować w historii Izraela, w jaki sposób doszło do wymienionych tam konsekwencji.

W **czwartym przemówieniu** Mojżesz kończy swoje słowa do ludu wezwaniem do odnowienia w ich sercach słów i ducha Prawa, które dał im Bóg. W tej części znajduje się kilka cennych fragmentów.

W 5 Mojż. 29:4 Mojżesz przypomina ludowi o cudzie, który trwał 40 lat. „Prowadziłem was przez czterdzieści lat po pustyni, a nie zetlały wasze szaty na was i nie zbutwiało twoje obuwie na twoich nogach”.

Jak mówi 5 Mojż. 29:13-14, Mojżesz chce, aby ludzie pamiętali, że Przymierze Zakonu, które zawarli z Jahwe, dotyczyło także ich potomstwa. Było to zobowiązanie całego narodu, podjęte na zawsze. „Lecz nie tylko z wami zawieram to przymierze, obwarowane przysięgą, ale także z tym, który jest tutaj dziś z nami przed Panem, Bogiem naszym, oraz z tym, którego nie ma tu dziś z nami”.

Mojżesz chciał im również przypomnieć o wyjątkowej pozycji, jaką zajmowali wobec swego Boga. Ta szczególna relacja pozwoliła, aby tajemne rzeczy Jahwe zostały im objawione na zawsze. 5 Mojż. 29:28: „To, co jest zakryte, należy do Pana, Boga naszego, a co jest jawne, do nas i do naszych synów po wieczne czasy, abyśmy wypełniali wszystkie słowa tego zakonu”.

Kochaj Jahwe, Boga swego

Ostatnią rzeczą, jaką Mojżesz mówi do ludu, jest zachęcenie ich nie tylko do posłuszeństwa Bogu, lecz także do miłowania Go! „Biorę dziś przeciwko wam na świadków niebo i ziemię. Położyłem dziś przed tobą życie i śmierć, błogosławieństwo i przekleństwo. Wybierz przeto życie, abyś żył, ty i twoje potomstwo, miłując Pana, Boga twego, słuchając jego głosu i lgnąc do niego, gdyż w tym jest twoje życie i przedłużenie twoich dni, abyś mieszkał na ziemi, którą Pan przysiągł dać twoim ojcom, Abrahamowi, Izaakowi i Jakubowi” – 5 Mojż. 30:19-20.

Jozue wyznaczony

Po zakończeniu długiej przemowy i skierowaniu słów zachęty do narodu, Mojżesz przeszedł do omówienia dalszych kroków dla Izraela. Mając na uwadze całe zamieszanie związane z przywództwem Mojżesza na początku czterdziestolecia, uznał za konieczne wyraźne wskazanie Jozuego jako kolejnego przywódcy ludu.

Mojżesz zaczyna od dość osobistego wyznania. „Potem poszedł Mojżesz i przemówił w te słowa do całego Izraela, i rzekł do nich: Mam dzisiaj sto dwadzieścia lat, nie mogę już wychodzić ni wchodzić, a także Pan rzekł do mnie: Nie przekroczysz tego Jordanu” – 5 Mojż. 31:1-2.

W tych słowach można niemal usłyszeć zmęczenie Mojżesza. Podczas gdy przypomina on ludowi o swoim wieku, później dowiadujemy się, że nie było to fizyczne osłabienie. Emocjonalne żniwo jego lat było jednak znaczące.

Podobnie, kiedy mówi, że nie może już wychodzić i

wchodzić, nie mówi o swojej sile fizycznej, lecz raczej o postanowieniu Jahwe, że nie wejdzie do Ziemi Obiecanej. Następnie przywołuje Jozuego i przekazuje mu swoją rolę, czego świadkami jest cały naród. Jest to publiczne i formalne przekazanie Jozuemu Bożego upoważnienia. „Potem przywołał Mojżesz Jozuegoi rzekł do niego na oczach całego Izraela: Bądź mocny, bądź odważny, gdyż ty wejdziesz z tym ludem do ziemi, którą Pan przysiągł dać ich ojcom, i ty im ją oddasz w dziedziczne posiadanie. Pan sam pójdzie przed tobą i będzie z tobą. Nie zawiedzie i nie opuści cię; nie bój się więc i nie trwóż się!” – 5 Mojż. 31:7-8.

Mojżesz przekazał narodowi jeszcze dwa przesłania. Wygłosił słowa, które stały się znane jako **Pieśń Mojżesza** (5 Mojż. 32:1-43). Zastanawiamy się, czy Mojżesz śpiewał te słowa, skoro nazywa się je „pieśnią”! Następnie **Mojżesz** wygłosił **ostatnie błogosławieństwo**, wyliczając każde plemię narodu, jedno po drugim, oraz przekazując prorocze przesłanie.

Mojżesz odchodzi

Dochodzimy w ten sposób do ostatniej sceny z życia Mojżesza. „Potem wstąpił Mojżesz ze stepów moabskich na górę Nebo, na szczyt Pizga, który jest naprzeciw Jerycha; i Pan pokazał mu całą ziemię, od Gileadu aż po Dan” – 5 Mojż. 34:1. To musiał być gorzki, a zarazem słodki moment dla Mojżesza. Pod koniec czterdziestego roku wędrówki mógł na własne oczy zobaczyć tę cudowną Ziemię Obiecaną, ziemię, która była nadzieją całego Izraela. Mieli do niej wkroczyć! Stało się to jednak bez Mojżesza. W sercu Mojżesza z pewnością musiało pojawić się wiele mieszanych emocji.

Mojżesz potem umarł. Co zadziwiające, był wtedy tak samo silny, jak w czasach swojej młodości! „A Mojżesz miał sto dwadzieścia lat w chwili swojej śmierci, ale wzrok jego nie był przyćmiony i nie ustała jego świeżość” – 5 Mojż. 34:7. Jahwe zachował jego siłę fizyczną i jasność umysłu przez całe 40 lat. Z pewnością było to właściwe, jeśli weźmiemy pod uwagę ciężar obowiązków, jakie miał do udźwignięcia.

Dowiadujemy się, że miejsce pochówku Mojżesza znajdowało się w nieznanym miejscu w ziemi Moab. Istnieje ciekawy i interesujący wątek poboczny dotyczący ciała Mojżesza. „Tymczasem archanioł Michał, gdyz diabłem wiódł spór i układał się o ciało Mojżesza, nie ośmielił się wypowiedzieć bluźnierczego sądu, lecz rzekł: Niech cię Pan potępi” – Judy 9.

Przypuszczalnie Bóg pochował ciało Mojżeszaw ukrytym miejscu, aby uniemożliwić Izraelitom zmumifikowanie ciała. Ponieważ pochodzili z Egiptu, wiedzieliby, jak to zrobić. Dysponując ciałem, mogliby ulec pokusie bałwochwalstwa. Sugeruje to tekst w Liście Judy. Dlaczego Szatan miałby chcieć ciała? Najwyraźniej miałoby to na celu wprowadzenie w błąd ludu Izraela.

Także ukrycie ziemskiego grobu jest właściwe, jeśli weźmiemy pod uwagę, że Mojżesz często jest obrazem na Jezusa i Kościół. Ich nadzieja i dziedzictwo są niebiańskie, a nie ziemskie. W związku z tym jest to zgodne z faktem, że proroczy obraz nie pokazuje ziemskiego grobu, ponieważ pozaobraz jest niebiański (zobacz *Książkę Pytań*, Q806, aby uzyskać bardziej szczegółowe wyjaśnienie).

Możemy się zastanawiać, dlaczego Bóg pokazał Mojżeszowi ziemię, do której nie mógł wejść. Ktoś mógłby uznać to za okrucieństwo. Z drugiej strony, gdyby jednak Bóg zapytał Mojżesza przed śmiercią, czy chce zobaczyć Ziemię Obiecaną ze szczytu góry Nebo, ten z pewnością odpowiedziałby „tak”. Powinniśmy również pamiętać, że po śmierci nie ma poczucia upływającego czasu. Tak więc, z punktu widzenia Mojżesza, po tym, jak jego życie dobiegło końca i zamknął oczy, następną chwilą będzie jego powrót do Izraela jako uczestnik zmartwychwstania Starożytnych Świętych. Jakaż radość z pewnością wypełni jego serce w tym momencie!

„I opłakiwali synowie izraelscy Mojżesza na stepach moabskich przez trzydzieści dni; potem minęły dni płaczu i żałoby po Mojżeszu” – 5 Mojż. 34:8. Życie Mojżesza kończy się pięknym i inspirującym epitafium napisanym pod boskim natchnieniem:

„I nie powstał już w Izraelu prorok taki jak Mojżesz, z którym by Pan obcował tak bezpośrednio, przez wszystkie znaki i cuda, dla których posłał go Pan, aby je czynił w ziemi egipskiej nad faraonem i wszystkimi jego sługami, i całą jego ziemią, i przez wszystkie przejawy mocy, i wszystkie wspaniałe i wielkie czyny, jakich Mojżesz dokonał na oczach całego Izraela” – 5 Mojż. 34:10-12.